

Sygn. akt VIII U 1822/19

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 20 listopada 2019 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący	sędzia Grażyna Łazowska
Protokolant	Anna Krzyszkowska

po rozpoznaniu w dniu 20 listopada 2019 r. w Gliwicach

sprawy Powiatowego Urzędu Pracy w Z.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

o zwrot nienależnie pobranego świadczenia

na skutek odwołania Powiatowego Urzędu Pracy w Z.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

z dnia 16 sierpnia 2019 r. **nr** (...)

1. umarza postępowanie w zakresie uwzględnionym decyzją z dnia 13 listopada 2019 roku numer (...);
2. w pozostałym zakresie zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że zwalnia odwołującego z obowiązku zwrotu nienależnie wypłaconych świadczeń na rzecz S. S. za okres od 17 sierpnia 2014 roku do 30 kwietnia 2016 roku, w kwocie 9,75 zł (dziewięć złotych siedemdziesiąt pięć groszy).

(-) sędzia Grażyna Łazowska

Sygn. akt VIII U 1822/19

UZASADNIENIE

Decyzją z 16 sierpnia 2019r. organ rentowy Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. na podstawie art.84 ust.6 ustawy z 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych zobowiązał Powiatowy Urząd Pracy w Z. do zwrotu nienależnie wypłaconych świadczeń za okres od 17 sierpnia 2014r. do 31 sierpnia 2019r. w kwocie 29,19 zł.

Powiatowy Urząd Pracy w Z. w odwołaniu od decyzji domagał się jej zmiany przez uchylenie obowiązku zwrotu nienależnie wypłaconych świadczeń.

Organ rentowy wniósł o oddalenie odwołania, podtrzymując stanowisko zawarte w skarżonej decyzji.

Następnie w toku postępowania organ rentowy kolejną decyzją z 13 listopada 2019r. zobowiązał odwołującego do zwrotu nienależnie wypłaconych świadczeń za okres od 17 sierpnia 2014r. do 30 kwietnia 2016r. w kwocie 9,75zł. i uchylił decyzję z 16 sierpnia 2019r.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Decyzją z 19 stycznia 2011r. organ rentowy przyznał S. S. prawo do renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy, poczynając od 18 listopada 2010r.. Jednocześnie organ rentowy zwrócił się do odwołującego z pisemną prośbą o nadesłanie informacji czy S. S. pobrał świadczenie podlegające zwrotowi i zaznaczył, że ww. nabył uprawnienie do renty od 18 listopada 2010r.

Pismem z tego samego dnia, odwołujący przekazał organowi informacje, że S. S. był uprawniony do pobierania zasiłku dla bezrobotnych od 9 grudnia 2009r. do 8 grudnia 2010r. oraz wniósł o zwrot nienależnego świadczenia za okres od 18 listopada do 8 grudnia 2010r. Organ rentowy zwrócił żadaną kwotę.

Od 17 sierpnia 2014r. S. S. uzyskał prawo do emerytury, do obliczenia której organ rentowy przyjął składki w wysokości 81 941,04zł.

Na skutek korekty dokumentów rozliczeniowych dokonanej przez odwołującego w dniu 27 kwietnia 2016r. za grudzień 2010r. i styczeń 2011r. wysokość składek na koncie S. S. wyniosła 81 817,57zł.

W konsekwencji organ rentowy stwierdził nadpłatę emerytury za okres od 17 sierpnia 2014r. do 31 sierpnia 2019r. w kwocie 29,19zł. i wydał skarżoną decyzję.

Następnie organ rentowy uznał, że odwołujący ponosi odpowiedzialność za wypłacone nienależnie świadczenie do daty sporządzenia korekty dokumentacji rozliczeniowej dla S. S. czyli do 27 kwietnia 2016r., wobec czego wydana została decyzja z 13 listopada 2019r.

Powyższych ustaleń Sąd dokonał na podstawie dokumentacji zawartej w aktach organu rentowego jako okoliczności jednoznacznie wynikające z tych dowodów i niekwestionowane przez strony.

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z art. 84 ust. 1, 2, 3 i 6 ustawy z 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz.U z 2017r. poz.1778) osoba, która pobrała nienależne świadczenie z ubezpieczeń społecznych, jest obowiązana do jego zwrotu wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie, w wysokości i na zasadach określonych przepisami prawa cywilnego, z uwzględnieniem ust. 11.

Za kwoty nienależnie pobranych świadczeń uważa się:

- 1) świadczenia wypłacone mimo zaistnienia okoliczności powodujących ustanie prawa do świadczeń albo wstrzymanie ich wypłaty w całości lub w części, jeżeli osoba pobierająca świadczenie była pouczona o braku prawa do ich pobierania;
- 2) świadczenia przyznane lub wypłacone na podstawie nieprawdziwych zeznań lub fałszywych dokumentów albo w innych przypadkach świadomego wprowadzania w błąd organu wypłacającego świadczenia przez osobę pobierającą świadczenia.

Nie można żądać zwrotu kwot nienależnie pobranych świadczeń z ubezpieczeń społecznych za okres dłuższy niż ostatnie 12 miesięcy, jeżeli osoba pobierająca świadczenia zawiadomiła organ wypłacający świadczenia o zajęciu

okoliczności powodujących ustanie prawa do świadczeń albo wstrzymanie ich wypłaty, a mimo to świadczenia były nadal wypłacane, a w pozostałych przypadkach - za okres dłuższy niż ostatnie 3 lata.

Jeżeli pobranie nienależnych świadczeń zostało spowodowane przekazaniem przez płatnika składek lub inny podmiot nieprawdziwych danych mających wpływ na prawo do świadczeń lub na ich wysokość, obowiązek zwrotu tych świadczeń wraz z odsetkami, o których mowa w ust. 1, obciąża odpowiednio płatnika składek lub inny podmiot (ust.6).

W rozpoznawanej sprawie kwestia sporna sprowadzała się do ustalenia czy odwołujący jest zobowiązany do zwrotu żądanych świadczeń na podstawie powołanego powyżej uregulowania prawnego, a konkretnie ustępu 6 przepisu art.84 ustawy systemowej.

W wyroku z 28 stycznia 2015r., I UK 206/14 Sąd Najwyższy stwierdził, że przesłanką odpowiedzialności płatnika na podstawie art.84 ust.6 ustawy systemowej jest wina płatnika w niewykonaniu lub nienależytym wykonaniu przekazania organowi rentowemu wymaganych informacji, polegająca na niedochowaniu należytej staranności.

W rozpoznawanej sprawie, odwołujący już pismem z dnia 19 stycznia 2011r. poinformował organ rentowy, że S. S. pobierał zasiłek chorobowy w okresie od 9 grudnia 2009r. do 8 grudnia 2010r. oraz zażądał zwrotu nienależnie wypłaconego świadczenia za okres od 18 listopada do 8 grudnia 2010r.

Organ rentowy przed wydaniem decyzji przyznającej emeryturę był już w posiadaniu prawidłowej informacji co do pobieranych przez S. S. zasiłków dla bezrobotnych i zdaniem Sądu, już wówczas mógł ustalić świadczenie w prawidłowej wysokości. Jeżeli organ rentowy potrzebował dla prawidłowego wyliczenia świadczenia korekty dokumentów rozliczeniowych, to w ocenie Sądu nie było żadnych przeszkód ku temu, aby wszcząć odpowiednie postępowanie w tym zakresie. W orzecznictwie sądów powszechnych ukształtowane jest stanowisko, zgodnie z którym organ rentowy odpowiedzialny za wypłatę świadczeń z ubezpieczeń społecznych nie jest zwolniony z dokładnego, merytorycznego zbadania kierowanej do niego dokumentacji. Jeśli pobranie nienależnych świadczeń spowodowane było nie tylko błędem płatnika, ale i organu rentowego, nie można żądać od płatnika składek zwrotu tych świadczeń (wyrok Sądu Najwyższego z 25 lutego 2015r., II UK 127/14; wyroki Sądu Apelacyjnego w Katowicach z 6 grudnia 2001r., III AUa 768/01 i z 9 grudnia 2008r., III AUa 1227/08).

Organ rentowy, pomimo ciężącego na nim obowiązku, nie wszczął stosownej procedury przed wydaniem decyzji o przyznaniu prawa do emerytury, a skoro tak to nie można przypisać płatnikowi składek winy za nienależnie pobrane przez S. S. świadczenia emerytalne. W świetle stanowiska przyjętego przez powołane orzecznictwo sądowe taka sytuacja wyklucza zastosowanie wobec płatnika składek art. 84 ust.6 ustawy systemowej i przeniesienie na niego obowiązku zwrotu tych nienależnie pobranych świadczeń.

W toku postępowania organ rentowy wydał kolejną decyzję, którą to ograniczył odpowiedzialność odwołującego tylko do okresu od 17 sierpnia 2014r. do 30 kwietnia 2016r, uchylił skarżoną decyzję i wniósł o umorzenie postępowania.

Po myśli art. 477¹³ § 1 kpc zmiana przez organ rentowy zaskarżonej decyzji przed rozstrzygnięciem sprawy przez sąd - przez wydanie decyzji uwzględniającego w całości lub w części żądanie strony - powoduje umorzenie postępowania w całości lub w części. Poza tym zmiana lub wykonanie decyzji lub orzeczenia nie ma wpływu na bieg sprawy.

Skoro zatem organ rentowy, decyzją z dnia 13 listopada 2019r. tylko częściowo uwzględnił żądanie odwołującej, Sąd w tym zakresie umorzył postępowania, natomiast w pozostałym, z mocy art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. zmienił skarżoną decyzję w ten sposób, że zwolnił odwołującego z obowiązku zwrotu nienależnie wypłaconych S. S. świadczeń za okres od 17 sierpnia 2014r. do 30 kwietnia 2016r.

(-) SSO Grażyna Łazowska